

ROK
JANUSZA
KOWALSKIEGO

W MINISTERSTWIE
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

16.09.2022 r. – 16.09.2023 r.

DOTRZYMAŁEM
SŁOWA

ROLNIKOM!

1

**autorska ustawa
o biogazowniach
rolniczych**

6

**znowelizowanych
ustaw**

5

**przygotowanych
rozporządzeń**

10 000

nowych miejsc pracy
w związku z rozwojem
biogazowni rolniczych

3 mld zł

rocznie dodatkowego
zysku dla dostawców
biomasy

12,5 mln ton

rocznie mniej emisji CO₂

600 tys. ton

mięta węglowego na sezon
grzewczy 2022/2023 sprzedawanych
po preferencyjnych cenach dla
producentów rolnych

400–500 tys. ton

rocznie większego zapotrzebowania
na polskie zboże w związku
z wprowadzeniem standardu
benzyny E10

ok. 1 mld euro

planowanego budżetu na budowę
i modernizację sieci dystrybucyjnych
elektroenergetycznych na obszarach
wiejskich w ramach Planu REPowerEU

500 mln zł

w ramach naboru
w 2023 r. w programie
„Energia dla wsi”

W dniu 16 września 2022 r. zostałem powołany na stanowisko sekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Powierzona została mi także misja Pełnomocnika Rządu do spraw Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich.

Priorytetem w mojej służbie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi było zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego mieszkańcom obszarów wiejskich w oparciu o lokalnie dostępne zasoby energetyczne.

Dzięki mojej determinacji przygotowana została przełomowa ustawa o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu, która przyjęta została w polskim parlamencie bez ani jednego głosu sprzeciwu. W konsultacjach nad projektem ustawy brało udział ponad 160 organizacji rolniczych, energetycznych i stowarzyszeń zajmujących się odnawialnymi źródłami energii.

Aktualnie trwają prace legislacyjne nad projektem rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowej listy substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej. Planowany termin wydania rozporządzenia to wrzesień 2023 r.

Podczas mojej rocznej pracy w MRiRW przeprowadziłem także inne kluczowe projekty dla polskich rolników i rozwoju polskiej wsi. W niniejszym podsumowaniu znajdą Państwo przykłady i opis moich poszczególnych inicjatyw w zakresie bezpieczeństwa energetycznego, legislacji dla polskich rolników i obszarów wiejskich, wsparcia dla obszarów wiejskich oraz zmian cyfrowych.

Zachęcam do lektury!
Z rolniczym pozdrowieniem

Nowe prawo dla bezpieczeństwa energetycznego Polaków – sprawiedliwa transformacja energetyczna

1. Ułatwienia dla budowy biogazowni rolniczych

Biogazownia rolnicza to instalacja służąca do przetwarzania pozostałości z produkcji rolnej i zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego w celu uzyskiwania niezależnie od warunków pogodowych taniej energii i ciepła oraz wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego.

Przepisy ustawy to między innymi:

1. przyspieszenie procesu budowy biogazowni rolniczej,
2. ułatwienia w wydaniu warunków przyłączenia biogazowni rolniczej do sieci,
3. zwolnienie z obowiązku zmiany przeznaczenia gruntów oraz ich wyłączenia dla biogazowni rolniczych lokalizowanych w gospodarstwach rolnych na powierzchni nie większej niż 1ha,
4. szczególny tryb lokalizacji biogazowni powyżej 1 MW – uchwała lokalizacyjna rady gminy,
5. zwolnienie określonych, bezpiecznych rodzajów biomasy spod restrykcyjnych przepisów odpadowych.

**Spodziewane efekty wejścia
w życie przyjętej ustawy**

**Wykorzystanie polskiego potencjału
w zakresie produkcji biogazu rolniczego
to 12,5 mln ton emisji CO₂ mniej rocznie
i 10 000 nowych miejsc pracy bezpośrednio
w biogazowniach rolniczych, a także ponad
3 mld zł rocznie dla dostawców biomasy.**

2. Ułatwienia w wykorzystaniu produktu pofermentacyjnego

Produkt pofermentacyjny to pozostałość po produkcji biogazu rolniczego, który może być zastosowany jako cenny nawóz dla polskich rolników.

Z mojej inicjatywy znowelizowano przepisy ustawy o nawozach i nawożeniu w zakresie produktu pofermentacyjnego:

1. wprowadzono definicję produktu pofermentacyjnego,
2. umożliwiono wprowadzenie produktu pofermentacyjnego do obrotu bez konieczności uzyskania stosownego pozwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
3. określano zasady nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem produktu pofermentacyjnego w rolnictwie.

Spodziewane efekty wejścia w życie przyjętej ustawy

Wykorzystanie polskiego potencjału w zakresie produkcji biogazu rolniczego to 60 mln ton produktu pofermentacyjnego rocznie, co może zastąpić ¼ nawozów azotowych i ½ nawozów potasowych.

Stosowanie produktu pofermentacyjnego w działalności rolniczej to:

1. zmniejszenie kosztów produkcji rolnej,
2. dodatkowe zyski dla rolników,
3. poprawa właściwości gleby,
4. zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych,
5. ograniczenie emisji metanu i odorów związanych ze składowaniem i stosowaniem nawozów naturalnych.

3. Pakiet biopaliwowy

Biopaliwa to ekologiczne paliwa wytwarzane głównie z surowców rolniczych.

Z mojej inicjatywy znowelizowano przepisy ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych w celu ustabilizowania zarówno rynku rolnego, jak i paliwowego:

1. wprowadzono europejski standard benzyny E10 w ramach E95 od 1 stycznia 2024 r., co **zwiększy zapotrzebowanie na zboża o dodatkowe około 400-500 tys. ton**,
2. podwyższono do 9,2% wysokość Narodowego Celu Wskaźnikowego w roku 2025,
3. wprowadzono stały współczynnik redukcyjny na wyższym poziomie 0,85,
4. doprecyzowano obowiązkowy blending tylko biokomponentami (bioetanol i estry) wytwarzanymi z surowców rolniczych (zboża i rzepak).

Spodziewane efekty wejścia w życie przyjętej ustawy

Wejście w życie przygotowanych zmian to ustabilizowanie rynku paliw i zwiększenie zapotrzebowania na krajowe surowce rolnicze.

4. Reforma spółdzielni energetycznych

Spółdzielnia energetyczna to rodzaj spółdzielni, której celem jest produkcja energii na własny użytek, w tym także zaspokajanie potrzeb energetycznych jej członków na terenie gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

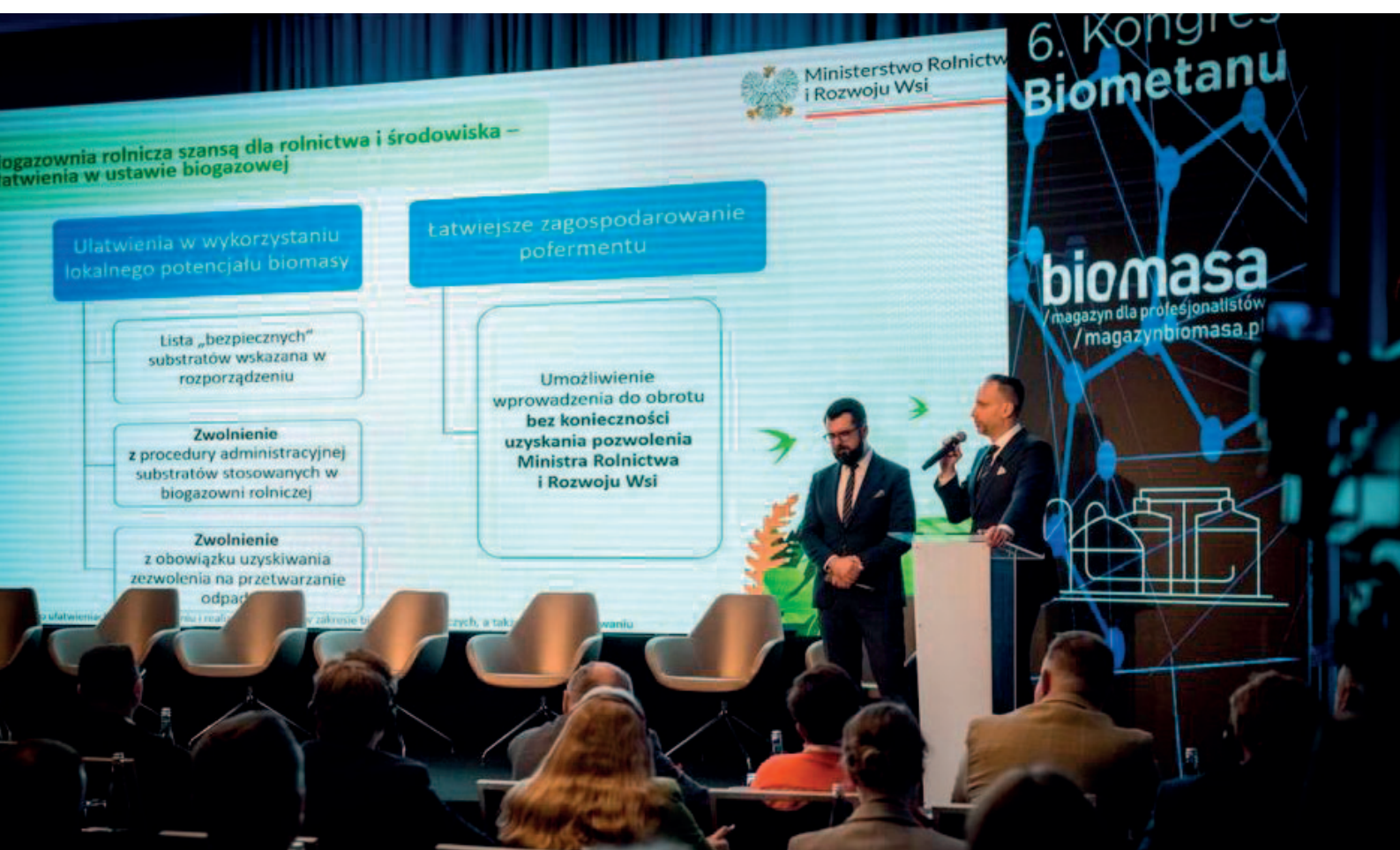
Z mojej inicjatywy znowelizowano przepisy ustawy o odnawialnych źródłach energii dotyczące spółdzielni energetycznych:

1. zmieniono sposób definiowania spółdzielni energetycznej, jej zakres podmiotowy i przedmiotowy zakres działalności, a także zasady ustalania obszaru jej działania,
2. doprecyzowano kwestię umów zawieranych przez sprzedawcę energii z poszczególnymi członkami spółdzielni energetycznej, a także z operatorem systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego,
3. uszczegółowiono zasad rozliczeń pomiędzy spółdzielnią energetyczną, a sprzedawcą energii,
4. wprowadzono ułatwienia dla przyłączania do sieci nowych źródeł OZE, działających na rzecz spółdzielni energetycznych,
5. zapewniono preferencyjne warunki założenia spółdzielni energetycznej poprzez zmniejszenie z 70% do 40% obowiązku pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną obowiązujące do 31 grudnia 2025 r.,
6. zlikwidowano maksymalny limit 1000 członków spółdzielni energetycznej.

Spodziewane efekty wejścia w życie przyjętej ustawy

Rozwój lokalnej energetyki, a przez to wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego i niezależności lokalnych społeczności od zewnętrznych dostawców energii. To także tańszy prąd i ciepło.

5. Kompleksowy system wsparcia dla wytwarzania biometanu

Biometan to oczyszczony biogaz, który może zastąpić importowy gaz ziemny.

Z mojej inicjatywy znowelizowano przepisy ustawy o odnawialnych źródłach energii dotyczące wytwarzania biometanu:

- 1 wprowadzone definicję biometanu,
- 2 określono zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania biometanu,
- 3 wprowadzono stabilny i prosty mechanizm wsparcia dla biometanu wprowadzanego do sieci gazowej w postaci systemu dopłat do ceny rynkowej (*feed-in-premium*).

Spodziewane efekty wejścia w życie przyjętej ustawy

Ułatwienie i przyspieszenie wytwarzania biometanu w Polsce, w oparciu o stabilne zasady wsparcia.

Legislacja dla polskich rolników i mieszkańców obszarów wiejskich

1. Poprawka dla biogazu – w obronie interesów wytwórców biogazu rolniczego

Z mojej inicjatywy w październiku 2022 r. w toku prac legislacyjnych nad projektem ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparcie niektórych odbiorców w 2023 roku zwolniono biogazownie rolnicze z obowiązku przekazywania części swoich przychodów jako odpis na Fundusz, z którego finansowane są skutki wzrostu cen energii elektrycznej.

Skutki przyjęcia poprawki

Wprowadzone zmiany chronią przed obciążeniami finansowymi cały sektor biogazowni rolniczych, których rozwój ma szczególne znaczenie nie tylko dla sektora rolnego, ale i całej gospodarki ze względu na tworzenie nowych miejsc pracy.

2. Obniżenie o 50% stawki akcyzy dla mikrogorzelnii

Z mojej inicjatywy w ustawie z dnia 16 sierpnia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. z 2023 r. poz. 1723) wprowadzono przepisy obniżające stawkę akcyzy na alkohol etylowy produkowany przez mikrogorzelnie, tj. podmioty wytwarzające do 10 hektolitrów (1 000 litrów) alkoholu 100%.

Spodziewane efekty wejścia w życie przyjętej poprawki

- **wzrost liczby mikrogorzelnii z krajowym kapitałem),**
- **wzrost wykorzystania lokalnych surowców rolniczych,**
- **uruchomienie nowych działalności pozarolniczych na terenach wiejskich,**
- **legalizacja produkcji napojów spirytusowych przez mikrogorzelnie (tzw. legalizacja bimbrownictwa).**

3. Proste zasady dla uzyskania statutu organizacji producenckiej

Z mojej inicjatywy przygotowane zostało:

1. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania organizacji producentów i zatwierdzenia jej planu biznesowego oraz uznania zrzeszenia organizacji producentów i organizacji międzybranżowej funkcjonujących na rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. poz. 2591),
2. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania organizacji producentów i zatwierdzenia jej planu biznesowego oraz uznania zrzeszenia organizacji producentów i organizacji międzybranżowej funkcjonujących na rynkach rolnych innych niż rynki mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw (Dz. U. poz. 2639).

Skutki wejścia w życie zmian

Zdecydowane uproszczenie procesu ubiegania się o uzyskanie statusu organizacji producentów, co jest skutkiem ograniczenia liczby danych, jakie muszą być przedstawiane na etapie ubiegania się o status organizacji producentów. Zmiany są efektem realizacji postulatów zgłaszanych przez podmioty zaangażowane w proces tworzenia i funkcjonowania organizacji producentów.

4. Ułatwienia dla biznesplanu grup producenckich

Z mojej inicjatywy przygotowane zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać plan biznesowy grupy producentów rolnych (Dz. U. poz. 1176).

Skutki wejścia w życie zmian

Efektom wprowadzanych zmian jest uproszczenie procesu ubiegania się o uznanie grupy oraz zatwierdzenie planu biznesowego, co powinno uzyskać akceptację potencjalnych wnioskodawców i zachęcić do ubiegania się o ten status.

5. Zwolnienie cydru i perry do 5% objętości alkoholu z akcyzy - przyjęte przez Radę Ministrów

W dniu 11 lipca 2023 r. do Sejmu wpłynął projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia nieprawidłowości w obrocie niektórymi towarami oraz usprawnienia funkcjonowania Krajowej Administracji Skarbowej, w którym z mojej inicjatywy wprowadzono zmianę polegającą na obniżeniu stawki podatku akcyzowego na cydr i perry o zawartości alkoholu nieprzekraczającej 5% objętości do wysokości 0 zł.

Spodziewane efekty wejścia w życie przygotowanej poprawki

1. zwiększenie konkurencyjności polskich gospodarstw sadowniczych oraz zakładów przetwarzających jabłka i gruszki,
2. zagospodarowanie między innymi części nadwyżek jabłek w Polsce,
3. poprawa sytuacji finansowej polskich producentów rolnych i zakładów przetwarzających płody rolne.

6. Poprawa identyfikacji miodów na rynku

Z mojej inicjatywy uwzględniając postulaty polskich pszczelarzy przygotowano projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniające rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych. W świetle zmian konieczne będzie szczegółowe wymienienie na etykiecie krajów, z których miód pochodzi.

Aktualnie trwają ostatnie prace legislacyjne związane z przedmiotowym projektem.

Skutki

wejścia w życie
przygotowanych zmian

1. wsparcie dla polskich pszczelarzy,
2. zachęcenie konsumentów do świadomego wyboru poprzez jasną identyfikację kraju pochodzenia miodu.

Wsparcie dla obszarów wiejskich

1. Środki finansowe dla instalacji OZE w ramach „Energii dla wsi”

„Energia dla wsi” to program skierowany do rolników i spółdzielni energetycznych. Celem programu jest wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

W styczniu 2023 r., we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, uruchomiony został program priorytetowy „Energia dla wsi”, który finansowany jest ze środków Funduszu Modernizacyjnego. Budżet programu wynosi 1 mld zł i będzie realizowany do 2030 roku.

Rolnicy mogą ubiegać się o wsparcie finansowe instalacji OZE o mocy do 1 MW, natomiast spółdzielnie energetyczne o mocy do 10 MW. W ramach programu można uzyskać:

- dotację aż do 65% kosztów kwalifikowalnych na budowę biogazowni rolniczej oraz elektrowni wodnej, a także pożyczkę do 100% kosztów kwalifikowalnych tych instalacji,
- pożyczkę do 100% kosztów kwalifikowalnych na budowę elektrowni wiatrowej i fotowoltaicznych.

Skutki

wejścia w życie
przygotowanych rozwiązań

Zapewnienie kompleksowego
wsparcia dla obszarów
wiejskich na budowę instalacji
OZE.

2. Zwiększenie środków w programie „Energia dla Wsi” w 2023 r.

Z mojej inicjatywy zwiększona zostanie pula środków w ramach pierwszego naboru w programie „Energia dla wsi” z kwoty 100 mln zł do 500 mln zł. Decyzja została podjęta w związku z ogromnym zainteresowaniem rolników inwestycjami w OZE, w szczególności w biogazownie rolnicze.

Ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu oraz program „Energia dla wsi” to kompleksowe wsparcie dla polskiego rolnictwa i przetwórstwa rolno spożywczego.

Skutki

zwiększenia środków

Poprzez wsparcie inwestycji w OZE jakie zapewnia program „Energia dla wsi”, rolnik wykorzystując zasoby swojego gospodarstwa, zyskuje możliwość dodatkowego źródła dochodu z produkcji energii.

3. Rozwój sieci dystrybucyjnych elektroenergetycznych w ramach Planu REPowerEU

Plan REPowerEU – to odpowiedź KE na trudności i zakłócenia na światowym rynku energii spowodowane inwazją Rosji na Ukrainę, który ma na celu zakończenie zależności UE od rosyjskich paliw kopalnych oraz przezwyciężenie kryzysu klimatycznego. Środki przewidziane w planie REPowerEU mogą być wykorzystane na działania związane z oszczędnością energii, dywersyfikacją dostaw energii oraz przyspieszone wprowadzanie energii ze źródeł odnawialnych w celu zastąpienia paliw kopalnych w domach, przemyśle i produkcji energii.

Z mojej inicjatywy,

przygotowany został projekt dla KE, aby w ramach REPowerEU zaplanować środki finansowe na budowę i modernizację sieci dystrybucyjnych elektroenergetycznych na obszarach wiejskich. Planowany budżet na realizację tych inwestycji to blisko 1 mld euro. Jest to związane z przygotowaną przez mnie reformą spółdzielni energetycznych.

spodziewane
skutki wejścia w życie
przygotowanych rozwiązań

Zwiększenie możliwości
przyłączenia do sieci
dystrybucyjnych
elektroenergetycznych
nowych instalacji OZE
finansowanych głównie
ze środków krajowych lub
unijnych.

4. Gwarancja dostaw węgla dla producentów rolnych 2022/2023

Agresja Rosji na Ukrainę zdestabilizowała rynek energetyczny w UE, w tym zburzone zostały dostawy paliw kopalnych na terytorium Polski.

W sytuacji braku węgla oraz wysokich jego cen w sezonie grzewczym 2022/2023 we współpracy z Ministerstwem Aktywów Państwowych przygotowaliśmy **program sprzedaży miątu węglowego dla producentów rolnych** realizowany przez Polską Grupę Graniczą S.A.. **Program dotyczy sprzedaży do 31 maja 2023 r. po preferencyjnych cenach 600 tys. ton miątu węglowego na sezon grzewczy 2022/2023.**

Skutki

wejścia w życie
przygotowanych rozwiązań

W sytuacji kryzysowej rolnicy uzyskali dostęp do węgla niezbędnego do prowadzenia produkcji, a co za tym idzie zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego Polski.

5. Wsparcie dla organizacji producentów i grup producentów rolnych

Z mojej inicjatywy przygotowane zostały wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych. Wytyczne te obowiązują od dnia 19 czerwca 2023 r.

Skutki opracowania wytycznych

Opracowanie wytycznych umożliwia realizację wsparcia finansowego dla grup i organizacji producentów w formie ryczałtu ustalanego na podstawie wartości przychodów netto ze sprzedaży produktów lub grupy produktów, ze względu na które grupa albo organizacja została uznana, wytworzonych przez jej członków. Mechanizm ten jest kontynuacją wsparcia kierowanego dla grup i organizacji producentów w minionym okresie programowania 2014–2020.

6. Wsparcie dla przetwórstwa rolno-spożywczego

Koordynowałem prace związane z zagwarantowaniem w KPO wsparcia o charakterze inwestycyjnym skierowane dla rolników, rybaków, mikro-, małych lub średnich przedsiębiorstw prowadzących przetwórstwo rolno-spożywcze a także dla centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych oraz rolno-spożywczych rynków hurtowych. Nabory wniosków o objęcie wsparciem instrumentów skierowanych do sektora rolno-spożywczego cieszyły się rekordowym zainteresowaniem rolników, rybaków i przetwórców.

7. Pomoc dla sektora pszczelarskiego

Z mojej inicjatywy opracowano i ustanowiono „Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji w sektorze pszczelarskim”.

8. Pomoc dla sektora drobiarskiego

W związku z uchwaleniem rozporządzenia w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem nadzwyczajnych środków wspierania rynku w sektorach jaj i mięsa drobiowego w Polsce, przekazano rekompensaty gospodarstwom z sektora drobiu i jaj w ramach 27 kategorii strat rynkowych. Pomoc udzielono producentom żywca drobiowego i jaj, których gospodarstwa znajdowały się strefach ochronnych, utworzonych w związku z wystąpieniem ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków w okresie grudzień 2019 – lipiec 2021. Budżet pomocy stanowi kwotę blisko 159 mln zł.

ZMIANA CYFROWA

Aktualizacja Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej

Biuletyny informacyjne ZSRIR publikowane w cyklu tygodniowym na stronie internetowej MRiRW, stanowią ważne źródło informacji o aktualnej sytuacji rynkowej, w szczególności dla: rolników, przetwórców, handlowców, instytucji analitycznych a także konsumentów. W ten sposób istotnie zwiększa się transparentność rynku rolno-spożywczego oraz dostęp do informacji rynkowej, co przynosi korzyści całej branży rolno-spożywczej.

W związku z tym, że obecnie wykorzystywane oprogramowanie funkcjonuje od 2002 r. i jego funkcjonalności nie spełniają już oczekiwań użytkowników ZSRIR, podjąłem prace nad aktualizacją tego systemu. Nowy system będzie gotowy w połowie przyszłego roku.

Zawsze blisko ludzi

ROK JANUSZA KOWALSKIEGO
W MINISTERSTWIE ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

www.transformacjaenergetyczna.org

januszkowalski.pl

[JanuszKowalski.official](https://www.facebook.com/JanuszKowalski.official)

[JKowalski_posel](https://twitter.com/JKowalski_posel)

[JanuszKowalski78](https://www.youtube.com/JanuszKowalski78)

[@januszkowalskiofficial](https://www.tiktok.com/@januszkowalskiofficial)

kontakt@januszkowalski.pl